

Ще ускорят ли възлагането на обществени поръчки измененията в ЗОП

На 18.10.2018 г. беше обнародван Закона за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки (ЗИД на ЗОП, ДВ, бр. 49 от 2018). Промените целят поетапно въвеждане на централизираната електронна платформа за възлагане на обществени поръчки, което ще бъде осъществено на два етапа. Считано от месец ноември 2019 г. влизат в сила разпоредбите, които поставят началото на частичното функциониране на платформата, като от този момент използването ѝ става задължително за възложители и участници. Задължението процедурите да се осъществяват изцяло чрез платформата отпада единствено в изрично изброени случаи – когато документацията съдържа класифицирана информация или в случай че характерът на поръчката налага подаване на оферти с формат, неприложим към платформата. С оглед безпрепятственото и плавно преминаване към пълно електронно възлагане, изискването „профилите на купувача“ на възложителите да бъдат също част от централизираната платформа е отложено до януари 2021г.

След стартиране на системата, цялостната комуникацията, осъществявана между възложители и участници, ще бъде задължително извършвана единствено чрез платформата – чрез нея ще бъдат искани и давани разяснения по поръчката, ще бъдат връчвани електронни документи. Предвижда се и задължение за възложителите да получават и обработват електронни фактури във връзка с изпълнението на договорите за обществени поръчки.

Документацията по поръчките, офертите за участие, както и договорите за изпълнение, ще бъдат съхранявани и ще бъдат публично достъпни в платформата за ограничен срок – до пет години след приключване на изпълнението. След това информацията ще се архивира и пази за допълнителен петгодишен период при спазване на правилата на електронното управление, след което ще бъде унищожавана. Т.е. за разлика от други национални публични регистри, каквито са Търговския регистър, Булстат, Регистър на съпружеските отношения и т.н., достъпът на гражданите до приключилите поръчки ще бъде ограничен във времето. Това законодателно решение е мотивирано с големия обем информация, която следва да бъде качена на платформата за всяка отделна поръчка.

Считано от 01.03.2019 са вече действащи и промените, касаещи съкращаване на

Ще ускорят ли възлагането на обществени поръчки измененията в ЗОП

сроковете за подаване на оферти за различните процедури, които целят ускоряване на възлагането на поръчките. Сроктът за участие в публично състезание е намален на 20 дни (общ срок за всички видове поръчки за доставка, услуги или строителство), събиране на оферти с обява – 10 дни (също общ срок за всички видове поръчки), а от 01.11.2019 г. срокът за откритата процедура е 30 дни. Улеснена е и възможността за възложителя да извършва допълнителни съкращения на посочените по-горе срокове.

Част от промените, влезли в сила още с обнародването на ЗИД на ЗОП, касаят и производствата по обжалване пред Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) и Върховния административен съд (ВАС). Въведена е отговорност за причинени вреди от страна на жалбоподателя, когато е налице злоупотреба с правото на обжалване. Налице и увеличаване на размера на държавните такси за касационно обжалване пред ВАС – размер равен на таксата за обжалване пред КЗК, а не както досега половината от нея. Съгласно мотивите на законодателя, направените промени целят предотвратяване на тенденциозно неоснователно обжалване с цел забавяне на поръчката.

От 01.03.2019г. са в сила и промените в стойностните прагове за различните видове поръчки. Направено е съществено увеличение в минималните прагове за отделните видове процедури, т.е. големи обществени поръчки ще могат да бъдат възлагани чрез по-облекчени процедури. Увеличението на праговете за строителство, доставка и услуги цели доближаване до съответните нови европейски стойности, в сила от 1 януари 2018 г. Промяната е в полза на бизнеса и цели бързина при подписване на договор за обществена поръчка, поради по-ограниченото използване на „по-тежкия“ способ за възлагане, какъвто е откритата процедура.

Новост е задължението на възложителите да определят прогнозните стойности на поръчките в съответствие с реалните пазарни условия към момента на тяхното откриване, чрез провеждане на пазарни проучвания или консултации. Информацията за извършените консултации следва да бъде публикувана на профила на купувача, което ще осигури отчетност и прозрачност при провеждане на процедурата. Също с оглед гарантиране на публичността при изпълнение на поръчките се въвежда и задължение възложителите да публикуват на профила на купувача освен договора с

Ще ускорят ли възлагането на обществени поръчки измененията в ЗОП

изпълнителя, но и всички договори за подизпълнение.

В своята цялост приетите изменения предвиждат ускоряване на възлагането на обществените поръчки, при което да бъде ограничено тенденциозно обжалване с цел забавяне на поръчките. Това обаче не следва да бъде за сметка на законосъобразното провеждане на процедурите, като тук съществената роля следва да изиграе и електронизацията, която се очаква да създаде по-висока степен на прозрачност и на документална отчетност, както и да осигури лесен достъп до участие в обществени поръчки.